

ABSTRACTS

VLAAMSE BEWEGING EN CHRISTEN- DEMOCRATIE: AANTREKKING EN AFSTOTING, 1918-1920

The Flemish movement and
Christian Democracy. Attraction and
Repulsion, 1918-1920

EMMANUEL GERARD

Dit artikel onderzoekt de relatie tussen soci-ale beweging en nationale beweging, meer bepaald tussen de christendemocratie en de Vlaamse beweging, onmiddellijk na de Eerste Wereldoorlog. Volgens historicus Lode Wils was er al sinds het einde van de 19de eeuw een toenadering (een “*verstrengeling*”) merkbaar tussen beide bewegingen en kende die haar voltooiing na 1918. In dit artikel wordt die sterke toenadering bevestigd maar ook genuanceerd. De samenwerking

This article examines the relationship between social movements and national movements, more specifically between Christian democracy and the Flemish movement immediately after the First World War. According to historian Lode Wils, a rapprochement between the two movements had been noticeable since the end of the 19th century and reached its peak after 1918. This article confirms this strong rapprochement, but also nuances it. The

van christendemocraten en flaminganten bij de parlementsverkiezingen van 16 november 1919 zorgde voor een vervlaamsing van de katholieke partij in Vlaanderen, maar kende ook haar limieten. De Boerenbond (onder leiding van Joris Helleputte) en de christelijke arbeidersbeweging (onder leiding van Hendrik Heyman) steunden het Vlaamse minimumprogramma van de Antwerpse politicus Frans Van Cauwelaert, leider van de katholieke Vlaamse beweging, maar hielden tegelijk vast aan hun zelfstandigheid. Beide sociale organisaties hadden namelijk ook een Franstalige vleugel. Zo mislukte de gezamenlijke uitgave van een Vlaams volksdagblad in 1919 omdat de christendemocraten vreesden voor opslorping. En de poging van Van Cauwelaert in 1920 om een Vlaamsgezinde en christendemocratische partij in Vlaanderen te vormen (onder leiding van zijn Katholieke Vlaamse Landsbond) botste op de sociale organisaties, die ervoor kozen om hun autonomie te garanderen in een Belgisch samenwerkingsverband.

cooperation between Christian Democrats and 'Flamingants' [pro-Flemish people] in the parliamentary elections of 16 November 1919 led to a growing pro-Flemish stance (a 'Flamandisation') of the Catholic party in Flanders, but it also had its limits. While both the 'Boerenbond' [Farmers' Union] (led by Joris Helleputte) and the Christian labour movement (led by Hendrik Heyman) supported the Flemish minimum programme of the Antwerp politician Frans Van Cauwelaert, leader of the Catholic Flemish movement, they simultaneously maintained their independence, as both social organizations also had a French-speaking faction. This is why the joint publication of a Flemish people's daily newspaper in 1919 failed because the Christian Democrats feared absorption. In addition, Van Cauwelaert's attempt to form a Flemish-minded and Christian Democratic party in Flanders (led by his Catholic Flemish League) clashed with the social organizations, which preferred to maintain their autonomy in a Belgian (co-operative) framework.